

Davčne novice

Oktober 2023

Spremembe davčne zakonodaje in zadnji primeri iz sodne prakse

i. Dohodnina

Sodna praksa – Uveljavljanje posebne davčne olajšave za vzdrževane člane za rezidente držav članic EU oziroma EGP (VRRS Sodba X Ips 21/2022)

V konkretnem primeru je Vrhovno sodišče odločilo, da ima davčni rezident druge države članice EU, ki na podlagi zaposlitve v Sloveniji ustvari najmanj 90% celotnih obdavčljivih dohodkov v davčnem letu, v Sloveniji pravico uveljavljati olajšavo za vzdrževane družinske člane. Po načelu primarnosti prava EU v obravnavani zadevi namreč ni dopustno uporabiti določbe 116. člena Zakona o dohodnini (ZDoh-2), ker posega v 45. člen Pogodbe o delovanju EU (PDEU) in privede do nedopustne

diskriminacije na podlagi davčnega rezidentstva. Omejitev iz zadevnega člena glede izvzetosti iz obdavčitve oziroma neobdavčenosti v državi rezidentstva, bi bila dopustna le v primeru, ko je rezidentu taka davčna olajšava upoštevana že v Italiji, tako da bi tam (dejansko) vplivala na višino njegove davčne obveznosti, kar pa se v tem primeru ni zgodilo. Tožnik je namreč vse svoje obdavčljive dohodke dosegel v Sloveniji, vendar pa je bil glede možnosti uveljavljanja olajšave za vzdrževane družinske člane *de facto* v slabšem položaju (sorazmerno višja obdavčitev ter določbe Konvencije o izogibanju dvojnega obdavčenja med Italijo in Slovenijo, na podlagi katerih Italija preveč plačanega davka v Sloveniji ne vrača) tako od rezidentov Slovenije, kot v primerjavi z davčnimi zavezanci v Italiji. Skladno z sodno prakso je Vrhovno sodišče odločilo, da bi mu uveljavljanje olajšave za vzdrževane družinske člane pri odmeri dohodnine morala zagotoviti država zaposlitve – Slovenija, ker Italija (država njegovega rezidentstva), zaradi prenizkih davčno upoštevanih dohodkov, tožniku tega ni mogla zagotoviti. V novem postopku tako Finančna Uprava Republike Slovenije (FURS) ne sme uporabiti omejitve iz 116. člena ZDoh-2 in mora pri odmeri dohodnine davčnemu zavezancu omogočiti, da uveljavi posebno davčno olajšavo iz 114. člena istega zakona. Omejitev bi bila dopustna samo če bi bila tožniku olajšava upoštevana že v Italiji, tako da bi tam (dejansko) vplivala na višino njegove davčne obveznosti.

Tako mora na podlagi sodbe Vrhovnega sodišča FURS, davčnim nerezidentom Slovenije, ki so hkrati davčni rezidenti druge države članice EU, omogočiti, da uveljavljajo posebno davčno olajšavo za vzdrževane družinske člane iz 114. člena ZDoh-2, in sicer če so izpolnjeni sledeči pogoji:

1. davčni zavezanec prejema vsaj 90% dohodkov, od katerih je bila plačana dohodnina, iz države članice zaposlitve, in ne prejema visokih dohodkov v državi članici rezidentstva, tako da mu ta pri odmeri dohodnine ne more odobriti ugodnosti, ki izhajajo iz upoštevanja njegovega osebnega in družinskega položaja; ter
2. davčnemu zavezancu taka davčna olajšava ni bila upoštevana že v drugi državi članici EU, na način, da (dejansko) vpliva na višino davčne obveznosti davčnega zavezanca.

ii. Plače

Na portal SPOT s 1. julijem 2023 po podatke za obračun nadomestila plače

Na portalu SPOT se je 1. julija 2023 uvedel nov e-postopek, prek katerega lahko delodajalci, ki so vpisani v Poslovni register Slovenije (PRS), od FURS-a pridobijo podatke za potrebe priprave in obračuna nadomestila plače med začasno zadržanostjo delavca od dela zaradi zdravstvenih razlogov. Nova storitev tako poenostavlja postopek pridobivanja podatkov za izračun osnove nadomestila plače.

Delodajalec tako pridobi podatke za obračun nadomestila v breme delodajalca in tudi podatke za obračun nadomestila plače v breme Zavoda za zdravstveno zavarovanje Slovenija (ZZZS). Za obračun nadomestila plače v breme ZZZS je podatke o osnovah možno pridobiti za obdobje od 1. januarja 2022 naprej, za obračun nadomestila plače v breme delodajalca pa od 1. marca 2023 dalje.

Delodajalec lahko dostopa do podatkov le na podlagi izdanega bolniškega lista (eBol), ki je vezan na posameznega zaposlenega. Do novega postopka lahko dostopa zakoniti zastopnik podjetja/poslovnega subjekta. V primeru če zakoniti zastopnik ne razpolaga s kvalificiranim digitalnim

potrdilom ali pa sam ne izvaja postopkov preverbe višine osnove, lahko dostop do postopka in podatkov izbrani osebi uredi s pooblastilom.

Vlogo za ureditev pooblastila se odda preko pisnega obraza, ki je bil 21. junija 2023 objavljen na portalu SPOT, ali pa elektronsko preko portala SPOT.

iii.   **DDV**

Povzetek predvidenih sprememb glede pravil o DDV za digitalno dobo

Na evropski ravni so se pred časom pripravili novi predlogi za spremembo sistema DDV v EU kot odziv na pospešujočo digitalizacijo. Predlogi vključujejo vrsto ukrepov za posodobitev sistema DDV in njegovo odpornost proti goljufijam ter obravnavo izzivov na področju DDV pri poslovanju preko spletnih platform (eng. Platform economy).

Predlagani sveženj »DDV v digitalni dobi« zajema tri področja sprememb:

- Uvedbo standardiziranih zahtev za digitalno poročanje (DRR) po vsej EU v elektronski obliki in uvedbo e-računov za znotraj-skupnostne (čezmejne) dobave
- Naslavljanje izzivov pri poslovanju preko spletnih platform na področju kratkoročnih nastanitvev ter storitev ponudnikov prevozov z vpeljavo ti. »deemed supplier« modela, pri čemer bo platforma odgovorna za zbiranje in plačilo DDV davčnim oblastem, ko za to ne bo odgovoren sam ponudnik storitve (npr. platforma Airbnb bo morala plačati DDV, v kolikor ponudnik nastanitve na platformi ni zavezanec za DDV)
- Razširitev področja uporabe sistema »vse na enem mestu« (ang. One Stop Shop oz. OSS) in uporabo obrnjene davčne obveznosti za B2B transakcije, za spletne prodajalce.

Predlogi vključujejo tudi nekaj sprememb za platforme, ki imajo posredniško vlogo pri prodaji blaga v EU:

- Obvezna uporaba sheme »vse na enem mestu – uvoz« (ang. Import One Stop Shop oz. IOSS), kadar platforma omogoča prodajo blaga iz držav zunaj EU (tretjih držav) potrošnikom EU.
- Za namene DDV se platforma šteje za dobavitelja (ti. deemed supplier) pri prenosu prodajalčevega blaga iz ene države članice v drugo (za namene skladiščenja) pred prodajo potrošnikom v EU

Sveženj novih predlogov pa je sicer materializiran v spremembah treh zakonodajnih aktov EU: direktive o DDV (2006/112/ES), izvedbene uredbe Sveta EU (EU 282/2011) in uredbe Sveta o upravnem sodelovanju (EU 904/2010).

Sodna praksa – Odbitek DDV v primeru navidezne transakcije (Sodba C-114/22)

Sodišče EU je v sodbi C-114/22, sklicujoč na predhodno sodno prakso, ponovno razsodilo, da nacionalna zakonodaja zavezancu ne sme odrekati pravice do odbitka DDV, saj je v sistemu obdavčitve DDV pomembno upoštevanje načel nevtralnosti in sorazmernosti obdavčitve. Zavezancu

se ne sme odreči pravica do odbitka DDV zgolj zato, ker se ekonomska transakcija po določbah nacionalne zakonodaje šteje za navidezno oziroma je nična. Za odvzem pravice do odbitka DDV je treba dokazati, da se transakcija lahko opredeli kot navidezna, tudi ob upoštevanju prava EU. Če pa transakcija ni navidezna in je bila dejansko izvedena, pa je treba dokazati, da izhaja iz goljufije na področju DDV ali iz instituta zlorabe pravice.

Sodna praksa – Kazen v primeru premalo plačanega DDV (Sodba C-418/22)

Sodišče EU je v zadevi C-418/22 odločilo, da je 273. člen direktive o DDV, upoštevanju načela davčne nevtralnosti in sorazmernosti, potrebno razlagati tako, da le ta ne nasprotuje nacionalni ureditvi, v skladu s katero se neizpolnitev obveznosti prijave in plačila DDV v državno blagajno kaznuje s pavšalno globo v višini 20% zneska DDV, ki bi bil dolgovan pred odbitkom odbitnega DDV (znesek obračunanega DDV), pod pogojem, da predložitveno sodišče opravi preverjanje sorazmernosti globe, naložene v postopku v glavni stvari.

Sodna praksa – Zavrnitev pravice do odbitka DDV, ko zavezanec na računu s splošnim izrazom opredeli opravljeno storitev (Sodba C-690/22)

V zadevi C-690/22 je sodišče EU odločilo, da je potrebno člene 178(a), 219. in 226. EU Direktive o DDV razlagati tako, da le ti nasprotujejo temu, da bi nacionalni davčni organ zavrnil pravico do odbitka DDV, ker zavezanec na računih s splošnimi izrazi, kot so »storitve razvoja aplikacij«, ne izpolnjuje formalnih zahtev iz te direktive. Sodišče EU je namreč ugotovilo, da je nacionalni davčni organ nepravilno prišel do sklepa, da gre v konkretnem primeru za simulirane pravne posle in posledično lažne račune.

Sodna praksa – Zamrznitev zastaralnega roka odmere DDV v primeru revizijskih postopkov (Sodba C-615/21)

V zadevi C-615/21 je sodišče EU odločilo, da načeli pravne varnosti in učinkovitosti prava EU ne nasprotujeta Madžarski nacionalni zakonodaji in s to ureditvijo povezani madžarski upravni praksi, na podlagi katere se na področju DDV rok, v katerem pravica davčne uprave do odmere DDV-ja zastara, prekine za ves čas trajanja sodnih nadzorov, ne glede na to, kolikokrat je bilo treba po teh nadzorih upravni davčni postopek ponoviti, in ne da bi bilo skupno trajanje prekinitev tega roka omejeno, tudi kadar sodišče, ki odloča o odločbi zadevnega davčnega, sprejeti v ponovljenem postopku na podlagi predhodne sodne odločbe, ugotovi, da ta davčni organ ni upošteval usmeritev iz te sodne odločbe. Sodišče je EU je svojo odločitev obrazložilo, tako da je izpostavilo dejstvo, da morajo biti procesna nacionalna pravila taka, da v praksi zavezancem ne onemogočajo ali pretirano otežujejo uresničevanje pravic, ki jim jih podeljuje pravni red Unije. Sodišče EU pa je ugotovilo, da sama prekinitev roka davčnemu zavezancu nikakor ne preprečuje uveljavljanja njegovih pravic. Ravno nasprotno, namen te prekinitve je navedenemu davčnemu zavezancu omogočiti učinkovito uveljavljanje pravic, ki jih ima na podlagi prava Unije, obenem pa ohraniti pravice davčne uprave.

Sodna praksa – Obdavčljivost storitve zdravilišč, v kolikor je plačilo zanjo turistična taksa (Sodba C-344/22)

V zadevi C-344/22 je sodišče odločilo, da je potrebno EU Direktive o DDV razlagati tako, da zagotavljanje zdraviliških zmogljivosti s strani občine ne pomeni »opravljanja storitev za plačilo« v smislu te določbe, če ta občina na podlagi občinskega statuta od obiskovalcev, ki v občini bivajo, pobira turistično takso v nekem znesku na dan bivanja, pri čemer obveznosti plačila turistične takse ni vezana na uporabo teh zmogljivosti, ampak na bivanje na ozemlju občine, in so navedene zmogljivosti vsakomur prosto in brezplačno dostopne. Sodišče je do take odločitve prišlo, ker se kot storitev »opravljena za plačilo« v smislu direktive šteje samo takrat, kadar med izvajalcem in prejemnikom obstaja pravno razmerje, v okviru katerega se izmenjajo vzajemne dajatve, pri čemer naj bi plačilo ki ga prejme izvajalec storitev, predstavljalo dejansko protivrednost storitve, ki jo je mogoče individualizirati. V konkretnem primeru pa pravnega razmerja med občino, ki pobira turistično takso in obiskovalci zdraviliških zmogljivosti ni, saj ni neposredne povezave. Takso namreč plačajo tudi obiskovalci mesta, ki ne koristijo zdraviliških zmogljivosti, po drugi strani pa lahko zdraviliške zmogljivosti koristijo tudi enodnevni obiskovalci, ki takse ne plačujejo.

iv. DDPO

Predlog spremembe zakona o davku od dohodkov pravnih oseb

Ministrstvo za finance je pred kratkim pripravilo predlog sprememb zakona o davku od dohodkov pravnih oseb, ki dodatno omejujejo poslovanje med povezanimi družbami. Nova pravila bodo strožja tudi glede omejevanja davčnega priznavanja obresti in drugih stroškov za posojila med povezanimi osebami.

V nadaljevanju so navedene nekatere spremembe in dopolnitve, ki jih predvideva predlog ZDDPO-2

Spremembe na področju določanja davčne obravnave priznavanja obresti

- Predlaga se nov 54.c člen ZDDPO-2, ki bi urejal pravilo o omejevanju priznavanja obresti za davčne namene (t.i. pravilo EBITDA). Gre za omejevanje obresti za davčne namene v primeru posojil med povezanimi podjetji znotraj skupine
- Nov člen bi določal, da se kot dohodek zavezancu, ki je povezana oseba, v davčnem obdobju, v katerem nastanejo, priznajo presežni stroški izposoje do višjega zneska od:
  - 30 odstotkov dobička davčnega zavezanca pred obrestmi, davki in amortizacijo (v nadaljnjem besedilu: EBITDA) ali
  - 1.000.000 EUR
- Pri tem se za povezano osebo šteje:
  - Oseba, v kateri je davčni zavezanec neposredno ali posredno udeležen s 25 odstotki ali več glasovalnih pravic ali lastništva kapitala ali je upravičen do prejetja 25 odstotkov ali več dobička te osebe;
  - Posameznik ali oseba, ki je neposredno ali posredno udeležen s 25 odstotki ali več glasovalnih pravic ali lastništva v kapitalu zavezanca ali je upravičen do prejetja 25 odstotkov ali več dobička zavezanca.

Spremembe na področju določanja poslovne enote

- Predvideva se sprememba 6., 7., in 8. člena trenutno veljavnega zakona in se nanaša na ureditev zakona glede določil kaj se šteje za poslovno enoto oziroma kdaj kraj poslovanja ni poslovna enota
- Po ZDDPO-2 se kot poslovna enota nerezidenta šteje gradbišče, projekt gradnje, montaže ali postavitve ali nadzor v zvezi z njim, če dejavnost oziroma posli trajajo dlje kot 12 mesecev. Predlog zakona predlaga znižanje časovnega obdobja iz 12 mesecev na 6 mesecev
- 7. člen ZDDPO-2 določa kdaj se kraj poslovanja nerezidenta ne šteje za poslovno enoto. Predlaga se sprememba, ki bi omejila uporabo izjem pri opredelitvi poslovne enote na dejavnosti, ki so pripravljalne ali pomožne narave. Namen sprememb je preprečiti zlorabe.
- Spremembe in dopolnitve v 8. členu zakona se nanašajo tudi na institut opredelitve vira dohodka, ki je institut s pomočjo katerega se opredeli kraj oziroma državo, v kateri ima določen dohodek svoj vir. Sprememba je povezana s spremembo Vzorčne davčne konvencije OECD, ki je določila dodaten pogoj glede izhajanja vrednosti deleža iz nepremičnin kadar koli v določenem obdobju pred odtujitvijo deleža, in ne le v času odtujitve deleža.

Predlog Zakona o minimalnem davku

Vlada RS je dne 23. junija 2023 objavila predlog Zakona o minimalnem davku (ZMD). Z ZMD se v slovenski pravni red implementira Direktiva Sveta (EU) 2022/2523 o zagotavljanju globalne minimalne davčne stopnje za mednarodne skupine podjetij in velike domače skupine v Uniji z dne 14. decembra 2022 (v nadaljevanju: »Direktiva«).

Namen Direktive je vzpostavitev skupnega okvira za globalno minimalno davčno stopnjo v Uniji na podlagi skupnega pristopa »Pillar 2« iz vzorčnih pravil OECD na način, da bodo prihodki mednarodnih skupin podjetij in velikih domačih skupin s skupnim prihodkom 750 milijonov EUR in več (v nadaljevanju »Skupine«) obdavčeni z vsaj 15% stopnjo davka. To se bo uresničevalo preko t.i. povrhnjega davka (dodatni davek, izračunan za jurisdikcijo ali subjekt). Določitev obveznosti za povrhnji davek je v Direktivi predvidena kot opcija - Slovenija bo o njeni izbiri morala uradno obvestiti Evropsko komisijo.

Kot poglobitve cilje ZMD navaja:

- vzpostavitev sistema proti eroziji davčne osnove,
- pravično, pregledno in stabilno podjetniško obdavčevanje,
- odprava pretirane davčne konkurence in preprečevanje agresivnega davčnega načrtovanja ter
- konsistentnost pri določanju in administriranju erozije davčne osnove (predvidljivost, brez dvojnega ali prekomernega obdavčevanja)

Kot poglobitve rešitve ZMD lahko izpostavimo:

- Uvaja se minimalna davčna stopnja (MDS) v višini 15%. Učinkovala bo na subjekte v sestavi s sedežem v državah, v katerih je dejanska davčna stopnja (DDS) nižja od MDS. DDS se bo ugotavljala za vsako poslovno leto in za vsako državo posebej, in sicer tako, da se bodo prilagojeni zajeti davki subjektov v sestavi v posamezni državi delili z njihovim neto kvalificiranim dohodkom. Razlika med MDS in ugotovljeno DDS je stopnja t.i. povrhnjega

davka. Povrhnji davek bo dejansko davčno stopnjo skupine povišal na nivo MDS in se apliciral na presežni dobiček v skladu s standardizirano osnovo ter posebnim mehanizmom za izračun davka.

- Direktiva za skupine navaja 5 korakov:
  - Identifikacija subjektov v sestavi v obsegu Direktive, izključenih subjektov in prepoznavna varnih pristanov,
  - izračun kvalificiranega dohodka ali izgube za vsak subjekt v sestavi s prilagoditvami finančnega računovodskega neto dohodka ali izgube,
  - izračun prilagojenih zajetih davkov,
  - izračun DDS v vsaki državi (za vse subjekte v sestavi v državi) - če je DDS nižja od MDS, tudi izračun povrhnjega davka.
  - ustrezno plačilo povrhnjega davka.
- ZMD določa izključitev po načelu »*de minimis*« za skupine, katerih povprečni prihodek je nižji od 10 milijonov EUR in katerih povprečni kvalificirani dohodek ali izguba v jurisdikciji znaša manj kot 1 milijon EUR. Take skupine ne bodo plačevale povrhnjega davka tudi v primeru, da je DDS v tej državi nižja od MDS.

Iz spremnega besedila k predlogu ZMD izhaja, da se na globalni ravni predvideva okoli 220 milijard EUR višje letne davčne prihodke zaradi implementacije pravil minimalne obdavčitve. V Sloveniji je bilo na podlagi podatkov meddržavnega poročanja (»Country by Country reporting« oziroma »CbCr«) v letu 2019 skupaj identificiranih 412 skupin z matično družbo v Sloveniji in DDS pod 15% (povprečna DDS je znašala 8,72%). Ocenjuje se, da bo ZMD učinkoval na skupno 184 skupin, skupna letna davčna obveznost družb, ki so del teh skupin in rezidenti v Sloveniji, pa znaša okoli 27 milijonov EUR.

V skladu z rokom Direktive mora biti ZMD sprejet najkasneje do konca 2023, veljati pa naj bi začel za poslovna leta z začetkom od 31. decembra 2023 dalje.

Podpisan protokol o spremembah konvencije o izogibanju dvojnega obdavčevanja med Slovenijo in Švico

S podpisanim protokolom v konvencijo o izogibanju dvojnega obdavčevanja v zvezi z davki na dohodek in premoženje med Vlado Republike Slovenije in Zveznim svetom Švicarske konfederacije prenašamo vsebino večstranske konvencije o izvajanju ukrepov za preprečevanje zmanjševanja davčne osnove in prenašanje dobička (»BEPS«). S tem bodo doseženi minimalni standardi, ki so bili oblikovani v okviru ukrepov Organizacije za gospodarsko sodelovanje in razvoj ter skupine G20.

Vsebinske spremembe so:

- V 2. odstavku 23. člena, ki ureja odpravo dvojne obdavčitve, bo dodan nov pododstavek d), ki se glasi: »*Določbe pododstavka a drugega odstavka se ne uporabljajo za dohodek, ki ga doseže rezident Švice, ali premoženje, ki ga ima v lasti, kadar Slovenija z uporabo določb te konvencije tak dohodek ali premoženje oprosti davka ali za tak dohodek uporabi drugi odstavek 10. člena, drugi odstavek 11. člena ali drugi odstavek 12. člena.*«

- Dodan je nov, 27.A člen, ki navaja, da se ugodnosti po konvenciji v zvezi z delom dohodka ali premoženja ne prizna, če je mogoče sklepati, da je bila pridobitev te ugodnosti eden izmed glavnih namenov dogovora ali transakcije.

Sodna praksa – Dokazovanje poslovnega dogodka (VSRS Sodba X Ips 18/2022)

V konkretnem primeru je šlo za spor glede načina dokazovanja odhodkov in njihovega priznanja za namene ugotavljanja dobička pravne osebe kot davčne osnove.

Dejansko stanje je bilo tako, da je tožniku povezana družba v letu med leti 2011 in 2013 zaračunavala storitve poslovnega svetovanja v višini približno 4 milijonov EUR na podlagi dveh sklenjenih pogodb. Na podlagi pogodb naj bi tožnik prejemal storitve komercialnega in poslovnega znanja s posebnih področji poslovnega in finančnega upravljanja, davkov, kontrolinga, informatike, prava in ostalega. Tožnik je imel v tem času zaposlene na vseh navedenih področjih, prav tako pa ni predložil podatkov o posameznih vrstah opravljenih storitev, njihovi vrednosti in dejanski izvedenosti. Tožnik je plačilo teh storitev v svojih računovodskih izkazih, ki so bili pripravljene v skladu z Mednarodnimi računovodskimi standardi (MRS), in ne Slovenskimi računovodskimi standardi (SRS), upošteval kot odhodke, ki zmanjšujejo davčno osnovo.

FURS je nato v davčno-inšpekcijskem postopku z odločbo tožniku dodatno odmeril DDPO za leta 2011-2013, ker tožnik ni uspel dokazati, da so bile sporne storitve (zastopanja in svetovanja) ekonomsko upravičene in zanj potrebne - nepovezana oseba jih ne bi sklenila, kar pomeni, da niso bile opravljene v skladu z neodvisnim tržnim načelom.

Tožnik je sicer po neuspešnih pritožbah na višjih stopnjah na Vrhovno sodišče poslal predlog za dopustitev revizije, katerega se da povzeti s trditvijo, da bi revidentu bilo dopustno odmeriti dodatni znesek DDPO le, če bi tožena stranka ugotovila, da je tožnik v davčnem obračunu prikazal napačno davčno osnovo (na račun preveč izkazanih odhodkov) zaradi napačne uporabe računovodskih standardov (v tem primeru MRS), ki jih sam uporablja pri sestavi računovodskih izkazov.

Vrhovno sodišče je predlog za dopustitev revizije zavrglo z utemeljitvijo, da listine, ki ustrezajo računovodskemu standardu, niso izključna podlaga za obdavčitev ter da je pomembno tudi to, da pride do dejanskega poslovnega dogodka. Zato dejstvo, da revident ni uporabljal SRS, ampak MRS, pomeni le to, da priložene listine niso bile zadosten dokaz, ki bi potrdil nastanek posamičnega poslovnega dogodka in z njim povezanih stroškov, in bi moral tožnik v ta namen predložiti še druge dokaze.

v. *Interventni ukrepi za odpravo posledic poplav*

Zakon o interventnih ukrepih za odpravo posledic poplav in zemeljskih plazov iz avgusta 2023 (ZIUOPZP)

Zakon o interventnih ukrepih za odpravo poplav in zemeljskih plazov iz avgusta 2023, ki ga je DZ sprejel 31. avgust 2023, kot enega od virov za financiranje nastale škode uvaja obvezni solidarnostni prispevek za fizične in pravne osebe. Zaposleni ga bodo plačali v višini 0.3 odstotka od svoje obračunane dohodnine ter še nekaterih drugih prihodkov, podjetja pa bodo prispevala 0.8 odstotka od osnove za obračun davka od dohodkov pravnih oseb.

Gre za začasni prispevek, ki bo veljal dve leti, in sicer se bo v skladu z zakonom prvič odmeril leta 2024, drugič pa leta 2025. Pri tem je določeno, da so osebe z najnižjimi prihodki plačila solidarnostnega prispevka oproščene. Meja za obračun je določena pri 35 odstotkih povprečne plače v Sloveniji.

Od preostalih fizičnih in pravnih oseb, ki opravljajo dejavnosti in so del letne odmere dohodnine, naj bi zbrali okoli 81 milijonov evrov solidarnostnega prispevka na leto, so izračunali na finančnem ministrstvu. Izračun velja ob predpostavki, da se nihče od zavezancev ne bi odločil za solidarnostno soboto.

Dodatno naj bi se od fizičnih oseb z dejavnostjo, za katere ni bila izdana odločba o odmeri dohodnine, v sklad za obnovo steklo okoli štiri milijone evrov, od pravnih oseb pa okoli 71 milijonov evrov. Poprečni znesek pri pravnih osebah bi znašal okoli 886 evrov na zavezanca, so še sporočili iz finančnega ministrstva.

Kot alternativno plačilu solidarnostnega prispevka interventni zakon ob soglasju delavca in delodajalca predvideva možnost organizacije dveh solidarnostnih delovnih sobot, ene letos in ene prihodnje leto. Za ta dan se v skladu z zakonom tako delavci kot delodajalci odpovejo svojemu zaslužku – delavec svoji neto plači, delodajalec pa prispeva v enakem znesku. Ob tem se lahko kot solidarnostna delovna sobota šteje tudi kak drug dan.

Zakon o spremembah in dopolnitvah Zakona o odpravi posledic naravnih nesreč (ZOPNN-F)

Državni zbor je dne 9. avgusta 2023 po nujnem postopku sprejel Novelo zakona o odpravi posledic naravnih nesreč (ZOPNN-F) ki je začel veljati dne 11. avgusta 2023. Novela med drugim prinaša naslednje:

- Enkratna solidarnostna pomoč, ki jo izplača delodajalec delavcu v letu 2023 za hujšo škodo, nastalo zaradi poplav v avgustu 2023, se do višine 10.000 EUR ne všteva v davčno osnovo iz dohodka iz delovnega razmerja. Pred tem je veljalo, da se v davčno osnovo ne všteva solidarnostna pomoč do višine 2.000 EUR.
- Poleg splošnih davčnih olajšav za donacije humanitarnim organizacijam, ki jih lahko uveljavljajo podjetja in posamezniki, ki opravljajo dejavnost, se uvaja dodatna davčna olajšava za donacije namenjene odpravi škode zaradi naravne nesreče. Dodatna olajšava se prizna kot zmanjšanje davčne osnove davčnega obdobja za celoten znesek plačil v denarju za namen odprave posledic poprav v avgustu 2023, plačan na za ta namen posebej oblikovan račun Republike Slovenije. Davčna olajšava se prizna največ do višine davčne osnove davčnega obdobja in velja za znesek vseh plačil do 31. decembra 2023.
- Delodajalci, ki delavcem začasno ne more zagotavljati dela zaradi posledic poplav, so upravičeni do delnega povračila nadomestila plače delavcem na začasnem čakanju na delo.

Višina povračila je 80 odstotkov nadomestila plače, vendar ne več kot povprečna plača za mesec maj 2023 v Republiki Sloveniji.

Z novelo je določeno tudi, da delodajalec, ki je prejel pomoč v skladu z ZOPNN-F, od 3. avgusta 2023 dalje ne sme izplačati dobička, opraviti nakupa lastnih delnic ali lastnih poslovnih deležev ter izplačati nagrad poslovodstvu oziroma dela plač za poslovno uspešnost poslovodstvu v letu 2023 ali za leto 2023.

Ugodna davčna obravnava za uničeno opremo

Podjetjem in samostojnim podjetnikom, ki jim je poplava v avgustu 2023 uničila opremo, ki je bila kupljena pred manj kot tremi leti in je za vlaganje vanjo že uveljavljena davčna olajšava za investiranje, ne glede na šesti odstavek 55.a člena ZDDPO-2 oziroma šesti odstavek 66.a člena Zdoh-2, ni treba povečati davčne osnove v višini koriščenja davčne olajšave, v obdobju uničenja. Ukrep je namenjen podjetjem in samostojnim podjetnikom, ki davčno osnovo ugotavljajo na podlagi dejanskih prihodkov in dejanskih odhodkov.

Poplave in DDV

Blago, ki je bilo uničeno kot posledica višje sile, kamor sodijo tudi poplave, ni predmet DDV. Za osnovna sredstva, ki so bila uničena v poplavah še pred iztekom obdobja za popravek odbitka DDV, se to obdobje konča, prvotnega odbitka pa ni potrebno popravljati. Odbitka zavezancem ni treba popravljati tudi v primeru uničenega materiala.

Pomembno je vedeti, da je predmet obdavčitve z DDV donacija blaga, ki je del obstoječih poslovnih sredstev davčnega zavezanca, če si je ta vstopni DDV odbijal. Isto velja tudi za primer, ko podarjeno blago sam izdelal iz surovin, za katere si je odbijal DDV. V kolikor pa zavezanec kupi blago z namenom nadaljnje donacije, si DDV ne sme odbijati, vendar pa ga ob donaciji tega blaga tudi ne rabi obračunati. V kolikor opravljajo donacije blaga in brezplačne storitve zavezanci iz drugih držav članic EU in iz tretjih držav, morajo na podlagi njihove davčne zakonodaje preveriti, ali so dolžni obračunati DDV.

Na podlagi ZIUOPZP se od 2. septembra 2023 dalje za dobave gasilskih vozil, posebne zaščitne in reševalne opreme ter orodij za opravljanje nalog gasilstva, običajno namenjenih za uporabo pri intervencijah, uporablja posebna nižja, 5% DDV stopnja, enako pa velja tudi za uvoz tovrstnega blaga.

FURS: Uveljavljanje vračila trošarine v primeru uničenja trošarinskih izdelkov v poplavah avgusta 2023

Za trošarinske izdelke, ki so bili že v sproščeni v uporabo (zanje je bila že plačana trošarina) in so bili uničeni v poplavah, je možno pod določenimi pogoji uveljavljati vračilo trošarine.

Zakon o trošarinah (Uradni list RS, št. 47/2016, 58/2020, 92/2021, 192/2021 in 140/2022 v nadaljevanju »ZTro-1») v 6. in 7. točki prvega odstavka 19. člena določa, da ima pravico do vračila plačane trošarine:

- Trгоvec, ki je nabavil trošarinske izdelke po ceni z vključeno trošarino in jih umaknil s tržišča, ker so postali neužitni oziroma neuporabni in so bili uničeni pod nadzorom davčnega organa;
- Proizvajalec trošarinskih izdelkov izven režima odloga za proizvedene trošarinske izdelke na zalogi, za katere je plačal trošarino, vendar so postali neužitni oziroma neuporabni in so bili uničeni pod nadzorom davčnega organa

Glede na dejstvo, da uničenje pod nadzorom davčnega organa v trenutnih okoliščinah ni izvedljivo, se šteje, da sta zgoraj navedena pogoja izpolnjena, če so poslovni prostori upravičenca, kjer so se med 4. in 6.8.2023 nahajali trošarinski izdelki, na poplavljenem območju, oziroma gre za objekte, ki so bili v tem časovnem obdobju poškodovani kot posledica poplav.

Količino uničenih trošarinskih izdelkov lahko upravičenec dokazuje s stanjem zalog iz poslovnih knjig, zahtevek pa lahko vloži do zadnjega dne tekočega meseca za pretekli mesec, v katerem je nastal razlog za vračilo. To v primeru danih okoliščin pomeni, da se je mesečni zahtevek za uveljavljanje plačane trošarine lahko oddal do konca **septembra 2023**. Upravičenec lahko kljub temu vračilo trošarine uveljavlja tudi v letnem zahtevku, ki ga mora oddati do 30. junija tekočega leta za preteklo leto. Kot razlog za vračilo trošarine se navede »*Uničenje trošarinskih izdelkov v poplavih v času od 4. do 6. avgusta 2023*«.

vi. Ostalo

Novela Zakona o gospodarskih družbah (ZGD – 1L)

Novela ZGD -1L omogoča uporabo orodij v celotnem življenjskem ciklu gospodarske družbe, dopolnjuje ureditev čezmejnih združenj in na novo določa postopek čezmejnega preoblikovanja in delitve gospodarskih družb.

Kapitalske gospodarske družbe (d.o.o., d.d., k.d.d.) in podružnice tujih podjetij se bodo lahko ustanovile na elektronski način, z uporabo spletnih digitalnih orodij, enoosebne d.o.o. pa tudi neposredno prek portala SPOT. Sklicujoč se na Zakon o notariatu, novela v postopku ustanovitve omogoča sestavo družbene pogodbe v obliki notarskega zapisa na daljavo.

ZGD-1L dopolnjuje tudi sistem povezovanja poslovnih registrov, ki omogočajo, da si registrski organi med seboj izmenjujejo še več informacij in dokumentov. Družbe bodo posledično lahko informacije predložile le enkrat. Pri zasledovanju večje mobilnosti novela uvaja tudi možnost izvedbe elektronske ali virtualne skupščine brez fizične prisotnosti delničarjev.

Novela Zakona o sodnem registru (ZSReg-H)

Novela Zakona o sodnem registru (»ZSReg-H«) postopkovno ureja vse navedene novosti, ki jih vsebinsko prinaša novela ZGD-1L. V sodni register se bodo vpisovali nekateri novi podatki o družbah in osebah, udeleženih v njih, med drugim podatki o podružnicah naših družb v tujini, ki jih bo sodni register pridobil prek sistema povezovanja poslovnih registrov.

Vse fizične osebe se bodo od sedaj morale identificirati z davčno številko (prej je bilo to potrebo le za tuje fizične osebe, tiste s talnim ali začasnim prebivališčem v Sloveniji pa so se identificirale z EMŠO), dolžne pa bodo navesti tudi datum rojstva. Sistem bo pri vpisu poslovnih oseb v register omogočal

tudi preverjanje obstoja prepovedi opravljanja te funkcije tudi v drugih državah članicah EU ter posledično zavrnitev vpisa posameznika kot direktorja družbe.

Države si bodo med seboj lahko izmenjavale informacije o začetku in koncu likvidacijskega postopka podružnice, obvestila o registraciji, o zaprtju podružnice in spremembah dokumentov o družbi.

Mednarodni standardi za avtomatično izmenjavo informacij

8. junija 2023 je Organizacija za gospodarsko sodelovanje in razvoj (OECD) objavila Okvir za poročanje kripto sredstev (Crypto-Asset Reporting Framework – CARF) in posodobitev Enotnega standarda poročanja (Common Reporting Standard – CRS) za leto 2023, kateri je od vseh posameznikov in subjektov, ki kot podjetje zagotavljajo storitve za izvedbo zadevne transakcije za stranke ali v njihovem imenu ali dajejo na voljo platformo za trgovanje, zahteval, da davčnemu organu poročajo vse transakcije ki vključujejo kripto sredstva.

Navedeni okvir in dopolnitve CRS predstavljajo nadgradnjo sistema avtomatične izmenjave informacij, ki bo sedaj zajemal tudi podatke o stanjih kripto sredstev, katerih regulacija ni enotna ali sploh ne obstaja.

Nov seznam tveganih držav za pranje denarja ali financiranje terorizma

V začetku avgusta je bil posodobljen seznam tveganih držav za pranje denarja ali financiranje terorizma. Na novo sta bili na seznam z visokim tveganjem dodani Nigerija in Južna Afrika, medtem ko sta bili Kambodža in Maroko brisani.

Seznam držav je dostopen na povezavi [Preprečevanje pranja denarja | GOV.SI](#).